

DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2307-8030/2025-57-10>

УДК 657:330

Чмут А.В.

*кандидат економічних наук, доцентка,
старша викладачка кафедри економіки менеджменту та адміністрування
Херсонського державного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5947-728X>
E-mail: achmut@ksu.ks.ua*

CSRD ЯК ІНСТРУМЕНТ СТІЙКОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ESG-ЗВІТНОСТІ

У статті досліджено роль директиви Європейського Союзу CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) як ключового інструменту формування прозорості, відповідальної та екологічно орієнтованої економіки, а також її значення для стійкого відновлення України в умовах євроінтеграції. Висвітлено передумови виникнення системи ESG-звітності, її взаємозв'язок із Цілями сталого розвитку ООН і Паризькою кліматичною угодою. Проаналізовано етапи впровадження стандартів ESRS (European Sustainability Reporting Standards) та їх регуляторні мотиви – досягнення кліматичних цілей ЄС, підвищення фінансової прозорості та зміцнення довіри між бізнесом і суспільством. Особливу увагу приділено аналізу практики нефінансової звітності провідних українських компаній – МХП, НІБУЛОН, Астарт-Київ, Kernel, Carlsberg Україна, Cargill, які вже добровільно впроваджують стандарти GRI, SASB, TCFD та інші рамкові підходи. Доведено, що для України перехід на CSRD/ESRS є не лише регуляторною вимогою, а й передумовою підвищення інвестиційної привабливості, доступу до «зеленого» фінансування та інтеграції у єдиний економічний простір ЄС. Обґрунтовано, що адаптація цих стандартів потребує реформування внутрішніх систем корпоративного управління, розбудови механізмів збору та верифікації ESG-даних, а також розвитку компетенцій у сфері нефінансового звітування. У результаті визначено, що впровадження CSRD виступає каталізатором модернізації українського бізнесу, сприяє підвищенню його конкурентоспроможності й формує основу для стійкого економічного розвитку держави.

Ключові слова: сталий розвиток, CSRD, ESRS, ESG-звітність, нефінансова звітність, корпоративне управління, зелена економіка.

Chmut Anna. CSRD AS AN INSTRUMENT FOR UKRAINE'S SUSTAINABLE RECOVERY: PROSPECTS FOR THE IMPLEMENTATION OF ESG REPORTING STANDARDS

The article examines the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) as a key regulatory tool for building a transparent, responsible, and sustainability-oriented economy, emphasizing its significance for Ukraine's post-war recovery and European integration. The research highlights the evolution of the sustainable development concept and the establishment of ESG reporting as an essential component of corporate governance. The European Sustainability Reporting Standards (ESRS) are analyzed as a practical mechanism for the implementation of the European Green Deal and the achievement of the EU's climate goals, including reducing greenhouse gas emissions by 55% by 2030 and achieving climate neutrality by 2050. The study outlines the main motives for adopting CSRD and ESRS—enhancing financial transparency, increasing stakeholder trust, and reducing the risks of “greenwashing” through standardized disclosure requirements. The purpose of the article is to define the role of CSRD as an instrument for the sustainable recovery of Ukraine's economy and to analyze the prospects for implementing ESG reporting standards (ESRS) in national corporate practice. The paper also explores the current practices of non-financial reporting among leading Ukrainian companies such as MHP, NIBULON, Astarta-Kyiv, Kernel, Carlsberg Ukraine, and Cargill, which voluntarily apply GRI, SASB, and TCFD frameworks. These practices demonstrate the growing awareness of the strategic importance of sustainability disclosure for reputation, competitiveness, and investment attractiveness. The transition to CSRD/ESRS, while challenging due to limited expertise, data collection difficulties, and the absence of unified methodologies, opens new opportunities for Ukrainian enterprises—broader access to international capital, “green” financing, and integration into EU value chains. The article argues that the successful adaptation of CSRD and ESRS requires coordinated efforts by the state, business, and academic communities, including the development of a national framework for ESG data collection and assurance. In conclusion, the implementation of CSRD in Ukraine is not merely a compliance obligation but a catalyst for corporate modernization, transparency, and sustainable economic transformation. It contributes to the creation of an investment-friendly environment and strengthens Ukraine's integration into the European sustainability architecture, supporting long-term recovery based on environmental responsibility and social resilience.

Key words: sustainable development, CSRD, ESRS, ESG reporting, non-financial reporting, corporate governance, green economy.

Постановка проблеми. З кінця XX століття людство зіткнулося з необхідністю переосмислення економічного зростання у контексті обмеженості природних ресурсів та екологічних ризиків. Відповіддю на ці глобальні виклики стала концепція сталого розвитку, Еволюція якої з кінця 80х років призвела до формування низки ключових міжнародних ініціатив. Серед яких прийняті у 2015 році Цілі сталого розвитку ООН, покликані забезпечуючи комплексний підхід до вирішення світових екологічних проблем до 2030 року. та Паризька угода, яка стала потужним поштовхом до декарбонізації економік.

На перетині цих концепцій, фінансових ринків та корпоративного управління виникла аббревіатура ESG (Environmental, Social, Governance – Екологічна, Соціальна та Корпоративне управління). ESG-фактори стали ключовою метрикою для інвесторів та стейкхолдерів, що відображає якість управління нефінансовими ризиками та можливостями.

Логічним наслідком цієї глобальної еволюції стало усвідомлення необхідності стандартизації та обов'язковості нефінансової звітності. Результатом став регуляторний тиск, особливо в Європейському Союзі, що призвів до прийняття Директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку ЄС (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive) [1] та Європейських стандартів звітності зі сталого розвитку (ESRS – European Sustainability Reporting Standards) [2].

Для України, яка прагне членства в ЄС та готується до масштабної повоєнної відбудови, відповідність вимогам CSRD/ESRS є не просто бажаною, а критично необхідною умовою для євроінтеграції та залучення капіталу. Впровадження ESG-звітності постає перед українським бізнесом як стратегічний виклик і шанс. Це вимагає глибокої інтеграції європейських стандартів у національне законодавство та корпоративну практику.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування та розвитку ESG-звітності у вітчизняній науковій літературі висвітлюють Головчак Д. О. [3], Захаров Д. [4], Олійник О. В. [5], Поліщук І., М., а також Селецька Д. О. [6]. У своїх працях дослідники аналізують сутність і структуру звітності зі сталого розвитку, оцінюють її ефективність як інструменту прозорості бізнесу, розглядають проблеми облікового забезпечення формування ESG-показників

і визначають виклики та перспективи впровадження звітності в Україні. Однак, попри наявність наукових напрацювань, потребує подальшого дослідження питання впровадження директиви CSRD та стандартів ESRS як інструментів формування стійкого відновлення економіки України, зокрема в аспекті їх практичної адаптації до національного законодавства, корпоративного управління та звітної практики вітчизняних підприємств.

Метою статті є визначення ролі директиви CSRD у забезпеченні стійкого відновлення економіки України та проаналізувати перспективи впровадження стандартів ESG-звітності (ESRS) у вітчизняну практику.

Виклад матеріалу дослідження та його основні результати. Директива CSRD та стандарт ESRS є центральним елементом нової політики Європейського Союзу у сфері сталого розвитку, фінансової прозорості та досягнення кліматичної нейтральності. Їхнє запровадження є логічним продовженням Європейського зеленого курсу (European Green Deal), що передбачає трансформацію економіки ЄС у «зелену» та конкурентоспроможну, засновану на принципах циркулярності та низьковуглецевості.

Прийняття вимог CSRD/ESRS стало відповіддю на потребу перетворити сталий розвиток із добровільної ініціативи на обов'язкову норму економічної поведінки. Основні мотиви ухвалення стандартів.

З огляду на приведені мотиви, прийняття стандартів CSRD/ ESRS спрямоване на досягнення кліматичних цілей ЄС, підвищення фінансової прозорості та зміцнення довіри між бізнесом і суспільством. Вони забезпечують контроль за викидами та прогресом у декарбонізації, роблять нефінансову інформацію важливим інструментом інвестиційної привабливості та гарантують достовірність і порівнюваність даних, що зменшує ризики «зеленого камуфляжу» й підсилює відповідальність компаній перед стейкхолдерами [7].

Узагальнення ключових характеристики етапів впровадження CSRD/ESRS представлено в табл.1.

Під дію CSRD потрапляють близько 50000 компаній ЄС і пов'язані з ними підприємства за його межами. У 2025 році Єврокомісія в межах пакета Omnibus I запропонувала тимчасово обмежити вимоги лише для найбільших корпорацій (понад 1000 працівників), щоб зменшити навантаження на МСП [8].

Рис. 1. Основні мотиви ухвалення стандартів

Джерело: сформовано автором на основі [3–6]

Таблиця 1

Етапи впровадження CSRD/ESRS

Етап	Компанії, які підпадають	Звітний фінансовий рік/ Рік публікації звіту
Хвиля 1	Компанії, що вже звітували за Directive 2014/95/EU (NFRD)	2024/2025
Хвиля 2	Великі компанії (виконують ≥ 2 з 3 критеріїв: понад 250 працівників, річний обіг понад €40 млн; баланс понад €25 млн. »)	2025/2026
Хвиля 3	Лістинговані МСП (крім мікропідприємств і відкритих менше 2 років)	2026/2027
Хвиля 4	Неєвропейські компанії з діяльністю в ЄС	2028/2029

Джерело: складено автором на основі [8–10]

У практичній площині українські підприємства, які працюють з європейськими партнерами або входять у ланцюги постачання, мають враховувати, що до обов'язкового звітування вони можуть бути залучені через принцип екстериторіального застосування CSRD (підприємства за межами ЄС, але з оборотом у ЄС або дочірні структури).

За оцінками Офісу зеленого переходу, за чинними критеріями CSRD потенційно звітуватимуть близько 3000 українських підприємств, а за спрощеними правилами – орієнтовно 300–400 компаній, переважно великий бізнес і дочірні підрозділи європейських корпорацій [10].

У правовій базі Дитрективи CSRD [1] чітко визначено, що компанії мають адаптувати свої внутрішні системи управління, обліку і контролю таким чином, щоб могли розкривати нефінансову (сталу) інформацію у форматі, який відповідає вимогам ESRS.

З урахуванням очікуваних змін в Україні поступово формується культура нефінансової звітності, орієнтована на принципи сталого розвитку. Великі, експортоорієнтовані підприємства вже не перший рік добровільно розкривають інформацію про свої

екологічні, соціальні та управлінські практики (ESG), що свідчить про готовність бізнесу інтегруватися в європейський економічний простір і відповідати міжнародним вимогам прозорості. Такі звіти публікуються на офіційних сайтах компаній, проходять незалежну оцінку або відповідають міжнародним стандартам, переважно стандарту GRI (Global Reporting Initiative).

Приклади подання нефінансової звітності деякими підприємствами України представлено в табл. 2.

Як видно з наведеної таблиці, переважна більшість представлених великих українських підприємств наразі здійснюють звітування про сталий розвиток відповідно до стандартів GRI. Це свідчить про орієнтацію бізнесу на міжнародно визнану систему розкриття нефінансової інформації. Водночас окремі компанії використовують комбіновані або інтегровані підходи до звітності.

Зокрема, стандарт SASB (Sustainability Accounting Standards Board) фокусуються на інформації, релевантній для інвесторів та дозволяє оцінити, як ESG-фактори впливають на фінансові результати компанії. TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) – ініціатива Ради з фінансової стабільності (FSB), яка

Таблиця 2

Практика нефінансової звітності українських компаній

Компанія	Останній звіт (рік)	Стандарт звітування
ПрАТ «Миронівський хлібопродукт» (МНП)	2021, Sustainability Report	GRI Standards
ТОВ «НІБУЛОН»	2024, Sustainability Report	GRI Standards
ПрАТ «Астарта-Київ»	2022, Sustainability Report	GRI Standards
Kernel Holding S.A.	2024, Annual Report (Sustainability section)	Інтегрована ESG-звітність (без визначеного стандарту)
ПАТ «Карлсберг Україна» (частина Carlsberg Group, Данія)	2023, ESG Report	ESG Framework, UN Global Compact
ТОВ «Каргілл» (представництво міжнародної корпорації Cargill Inc., США)	2024, Impact Report	GRI + SASB + TCFD

Джерело: складено автором

визначає, як компанії повинні розкрити інформацію про ризики та можливості, пов'язані зі зміною клімату. ESG Framework або UN Global Compact – це рамкові добровільні ініціативи, що ґрунтуються на принципах сталого розвитку, прав людини, трудових стандартів, екології та антикорупції [6].

Отже, українські компанії перебувають на різних етапах зрілості системи звітування: від класичного підходу за GRI до більш комплексних форматів інтегрованої ESG-звітності, що відповідає міжнародним практикам прозорості та вимогам інвесторів.

Хоча українські компанії звітують наразі на добровільній основі, їхня діяльність демонструє зростаюче розуміння стратегічної ролі ESG-комунікації. Для великих агропромислових корпорацій така звітність – це не лише елемент корпоративної соціальної відповідальності, а й інструмент зміцнення довіри інвесторів, партнерів і міжнародних ринків. В умовах наближення законодавства України до норм ЄС важливим етапом стає перехід на стандартизовану систему звітності CSRD/ESRS, що має як регуляторне, так і економічне значення. Серед основних факторів можна виділити:

1. Євроінтеграційний фактор. Україна, орієнтуючись на вступ до ЄС, повинна гармонізувати своє корпоративне законодавство з європейським. Компанії, що поставляють продукцію до ЄС або є частиною його ланцюгів постачання, уже зараз стикаються з вимогами щодо ESG-звітності.

2. Інвестиційна привабливість. Міжнародні фінансові установи (IFC, EBRD, World Bank) дедалі частіше оцінюють компанії саме за ESG-показниками. Підготовка звітів за ESRS дозволяє отримати доступ до

«зеленого» фінансування, грантів і програм модернізації.

3. Конкурентна перевага. В умовах глобальної трансформації агро-та харчового сектору на засадах Green Deal, компанії, що адаптуються до європейських стандартів, отримують пріоритет у партнерствах, сертифікації та виході на нові ринки.

4. Системність даних. На відміну від GRI, де підприємство самостійно визначає межі розкриття інформації, ESRS забезпечує уніфіковану структуру показників і принцип «подвійної суттєвості», що дозволяє узгодити екологічний, соціальний і фінансовий вплив у єдиній аналітичній системі.

Імплементация директиви CSRD та стандартів ESRS є важливим кроком гармонізації українського корпоративного управління з європейськими нормами прозорості та сталості. Це не лише регуляторна вимога, а й стратегічна передумова відновлення економіки України на принципах екологічної відповідальності та конкурентоспроможності. Запровадження стандартів забезпечить сумісність із вимогами партнерів ЄС і створить доступ до «зеленого» фінансування та міжнародних інвестиційних програм.

Основними викликами залишаються нестача підготовлених фахівців, недостатній досвід системного збору та аудиту ESG-даних, а також відсутність єдиних методик і нормативного забезпечення. Для більшості компаній, які звітують за GRI, перехід на ESRS означає потребу в удосконаленні внутрішніх процесів моніторингу, цифровізації звітності та підвищенні якості розкриття інформації.

Разом із тим перехід на CSRD/ESRS відкриває нові можливості для бізнесу – зростання інвестиційної привабли-

вості, розширення доступу до міжнародних ринків і зміцнення корпоративної репутації. Успішна імплементація стандартів вимагатиме співпраці держави, бізнесу та наукової спільноти, що забезпечить інтеграцію України до європейського простору сталого розвитку.

Висновки. Проведене дослідження підтверджує, що впровадження вимог CSRD/ESRS формує нову парадигму корпоративної звітності, у центрі якої – прозорість, відповідальність і стійкість бізнесу. Європейський підхід до розкриття нефінансової інформації перетворює звітування на стратегічний інструмент управління ризиками та ресурсами, а також на засіб зміцнення довіри між компаніями, державою та суспільством.

Українські підприємства поступово адаптуються до міжнародних практик, здебільшого використовуючи стандарти GRI, SASB і TCFD. Однак подальша гармонізація з вимогами CSRD/ESRS є неминучою для забезпечення конкурентоспроможності, інтеграції у ринки ЄС і доступу до «зеленого» фінансування. Перехід до єдиної системи звітності стимулюватиме розвиток внутрішніх процесів корпоративного управління, цифровізації та моніторингу ESG-показників.

Успішна імплементація CSRD в Україні вимагатиме узгоджених дій держави, бізнесу та наукової спільноти. Вона створює не лише нові регуляторні зобов'язання, а й можливість модернізації українського корпоративного сектору, підвищення його стійкості та залучення інвестицій у відновлення країни на засадах сталого розвитку.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464>
2. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772
3. Головач Г. Оцінка ефективності ESG-звітності як інструменту прозорості бізнесу в умовах глобалізації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 67. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4708>
4. Олійник О.В., Захаров Д.М. Виклики та перспективи ESG звітності: аналіз теоретичних і практичних аспектів. *Економіка, управління та адміністрування*, № 3(109), С. 67–73. URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/313572>

5. Олійник О., Поліщук І. Облікове забезпечення формування показників ESG-звітності відповідно до інформаційних запитів користувачів: законодавче регулювання. *Економіка та суспільство*. 2024. № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-13>
6. Селецька, Д. О. Звітність зі сталого розвитку: становлення, зміст, актуальність. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 2 (108). 109–117. URL: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/309119>
7. Toteva E. *Green taxonomy in Ukraine*. UNDP Ukraine & UNEP. 2022. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/UNDP-UA-green-taxonomy-report-ENG.pdf>
8. CSRD Timeline: Steps For Issuers To Prepare For The Upcoming Directive URL: https://www.corporatesolutions.euronext.com/blog/esg/csr-timeline?utm_source=chatgpt.com
9. CSRD for non-EU companies: Requirements & Timelines URL: https://www.celsia.io/blogs/csr-for-non-eu-companies-requirements-timelines?utm_source=chatgpt.com
10. ESG Стандарти і вимоги в ЄС та Україні – зміни і що очікувати далі URL: <https://gto.dixigroup.org/assets/images/files/new-3fin-web-dokumentu-wp4-esg-regulations.pdf>

REFERENCES:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464>
2. European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Available at: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772
3. Holovchak H. (2024). Otsinka efektyvnosti ESG-zvitnosti yak instrumentu prozorosti biznesu v umovakh hlobalizatsii [Evaluation of the effectiveness of ESG reporting as a tool for business transparency in the context of globalization]. *Ekonomika ta suspilstvo*, № 67. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4708> (in Ukrainian)
4. Oliinyk O. V., Zakharov D. M. (2024). Vykylyky ta perspektyvy ESG-zvitnosti: analiz teoretychnykh i praktychnykh aspektiv [Challenges and prospects of ESG reporting: analysis of theoretical and practical aspects]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 3 (109), pp. 67–73. Available at: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/313572> (in Ukrainian)
5. Oliinyk O., Polishchuk I. (2024). Oblikove zabezpechennia formuvannia pokaznykiv ESG-zvitnosti vidpovidno do informatsiynykh zapytiv korystuvachiv: zakonodavche rehuliuвання [Accounting support for forming ESG reporting indicators according to users' information needs: legislative regulation]. *Ekonomika ta suspilstvo*, № 65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-13> (in Ukrainian)
6. Seletska D. O. (2024). Zvitnist zi staloho rozvytku: stanovlennia, zmist, aktualnist [Sustainability reporting: formation, content, relevance]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, no. 2 (108), pp. 109–117. Available at: <https://ema.ztu.edu.ua/article/view/309119> (in Ukrainian)
7. Toteva E. (2022). *Green taxonomy in Ukraine*. UNDP Ukraine & UNEP. Available at: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2022-08/UNDP-UA-green-taxonomy-report-ENG.pdf>

8. CSRD Timeline: Steps for Issuers to Prepare for the Upcoming Directive. Available at: <https://www.corporatesolutions.euronext.com/blog/esg/csr-d-timeline>
9. CSRD for Non-EU Companies: Requirements & Timelines. Available at: <https://www.celsia.io/blogs/csr-d-for-non-eu-companies-requirements-timelines>
10. ESG Standarty i vymohy v YeS ta Ukraini – zminy i shcho ochikuvaty dali [ESG standards and requirements in the EU and Ukraine – changes and what to expect next]. (2023). Available at: <https://gto.dixigroup.org/assets/images/files/new-3fin-web-dokumentu-wp4-esg-regulations.pdf> (in Ukrainian)

Стаття надійшла: 27.10.2025

Стаття прийнята: 13.11.2025

Стаття опублікована: 28.11.2025